

PRZEGLĄD PIŚMIENNICTWA

Od Redakcji

DYSKUSJA WOKÓŁ POGLĄDÓW THOMASA PIKETTY'EGO NA ZJAWISKO NIERÓWNOŚCI DOCHODOWYCH

[**słowa kluczowe:** nierówności dochodowe, dystrybucja bogactwa, wzrost gospodarczy, zyski z kapitału, analiza krytyczna tez Piketty'ego]

Streszczenie

W 2014 roku francuski ekonomista Thomas Piketty opublikował rozprawę pt. *Kapitał w XXI wieku* (Capital in the Twenty First Century). Opisał w niej problem nierównomiernej dystrybucji kapitału i postępującej nierówności dochodowej w krajach rozwiniętych. Stała się ona światowym bestsellerem, wywołującym entuzjazm jednych ekonomistów i totalną krytykę drugich. W trzy lata później (polskie tłumaczenie ukazało się rok później) opublikowana została praca zbiorowa pod red. naukową Heather Boushey'a, J. Bradford Delonga i Marshall Steinbaum'a, pt. *Piketty i co dalej*. Zawiera ona analityczne i dyskusyjne opracowania 22 autorów (zachodnich ekonomistów), pogrupowane w następujące rozdziały: I Odbiór; II Różne ujęcia kapitału; III Różne wymiary nierówności; IV Ekonomia polityczna kapitału i kapitalizmu. Całość kończy rozdział V, w którym Thomas Piketty podejmuje dyskusję z autorami wspomnianych wyżej opracowań.

* * *

W 2014 roku Thomas Piketty – francuski ekonomista profesor w Paris School of Economics – opublikował pracę pt. *Kapitał w XXI wieku* (Capital in the Twenty First Century). Spowodowała ona olbrzymie spory między ekonomistami. Jedni zachwycali się nią, porównując autora do Davida Ricardo czy Karola Marksa. Inni wytykali popełnione, w tym ponad 700 stronicowym dziele, ewidentne błędy.

Faktem jest, że "Financial Times" określił jego *Kapitał w XXI wieku* książką roku. Publicyści "The Economist" ocenili, że Th. Piketty ... "świetnie wstrzelił się ze swoją publikacją w klimat społeczny". Faktem jest jednak też, że wielu ekonomistów nadzwyczaj krytycznie odniosło się do tez zawartych w przedstawianej tu

książce. Jednym z nich jest Robert P. Murphy, którego bardzo krytyczną recenzję tej książki opublikował Instytut Misesa.

Jedna z podstawowych tez Th. Piketty'ego zakłada, że ... „majątki zgromadzone w przeszłości rekapitalizują się szybciej niż wynosi tempo wzrostu produkcji i płac. Jeżeli więc rządy nie wprowadzą odpowiednich narzędzi fiskalnych (w skali globalnej), to za kilkadziesiąt lat możemy mieć władzę rentierów, którzy zamiast wytwarzać, będą żyć z dochodów generowanych przez ich kapitał.” Oznacza to, że dochody takie jak czynsze, dywidendy, odsetki i tantiemy z posiadanego kapitału ziemskiego, finansowego czy nieruchomości, będą rosły szybciej niż dochody z pracy. Th. Piketty chcąc zapobiec pogłębianiu się rozwarstwienia społecznego, wyrażającego się tym, że garstka najbogatszych ludzi posiada coraz więcej majątku, w skali globalnej proponuje zastąpienie stosowanego dziś powszechnie podatku od dochodów, podatkiem od kapitału.

Po kilku latach gorących sporów specjalistów, nakładem wydawnictwa Harvard University Press wydano pracę, na którą złożyły się 22 teksty, aż 29 autorów, wśród których znalazło się trzech laureatów nagrody im. A. Nobla w dziedzinie ekonomii: Robert Merton Solow, Paul Krugman, Michael Spencer. Zatytułowana ona została *After Piketty: The Agenda for Economics and Inequality*. Redaktorami całości byli Heather Boushey, J. Bradford DeLong, Marshall Steinbaum.

Już w 2018 r. nakładem Wydawnictwa Naukowego PWN SA ukazał się jej przekład na język polski *Piketty i co dalej* (ryc.1). Partnerem tej publikacji jest Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska SA. Praca liczy 633 strony i teksty wspomnianych wyżej 29 autorów pogrupowane zostały w cztery następujące rozdziały:

- Część I Odbiór;
- Część II Różne ujęcia kapitału;
- Część III Różne wymiary nierówności;
- Część IV Ekonomia polityczna kapitału i kapitalizmu.

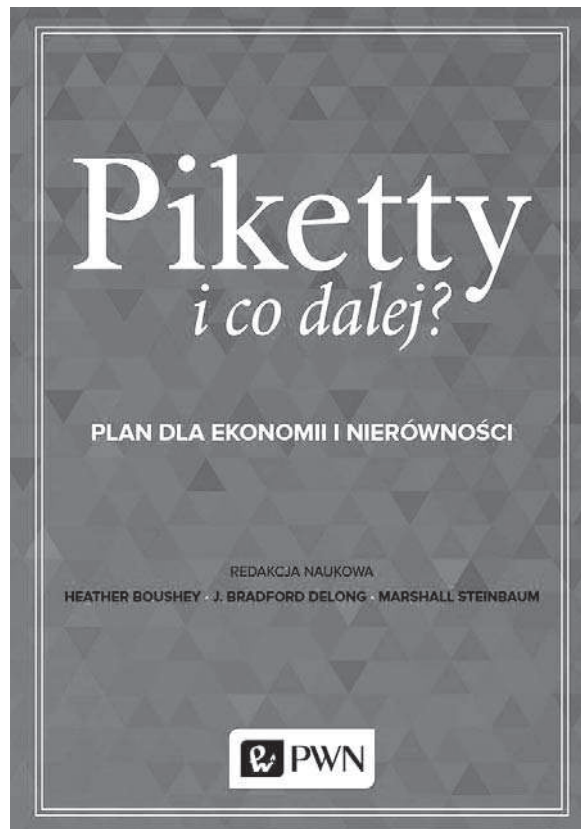
Całość opatrzył przedmową do wydania polskiego prof. Konrad Raczkowski z Instytutu Ekonomicznego Społecznej Akademii Nauk. Interesujące jest też to, że pozycja ta ma dodatkowy piąty rozdział opatrzone tytułem:

- Część V. Piketty odpowiada.

Podtytuł tej części brzmi – „W stronę pogodzenia ekonomii z naukami społecznymi” i jak podkreśla cytowany wyżej autor przedmowy, Th. Piketty sam odniósł się do krytycznych uwag zawartych w pierwszych czterech rozdziałach. Z tego powodu rekomenduje też on całą książkę czytelnikom, jako znakomity przykład tego ... „jak powinno się podejmować konstruktywną krytykę i odpowiadać na nią”.

Dyskusja wokół poglądów Thomasa Piketty'ego...

W niedzielnej audycji Radia TOK FM 4 listopada br. o godz. 9.30, słuchacze mieli okazję wysłuchać rozmowy ze wspomnianym wyżej autorem przedmowy do wydania polskiego K. Raczkowskim. Wypływa z niej jeden wniosek – można zgodzić się lub nie z poglądami Th. Pikettego, ale każdy powinien się zapoznać z argumentami tak zwolenników jak i przeciwnikami głoszonych przez niego tez.

Ryc. 1. *Piketty i co dalej* (red. nauk. Heather Boushey, J. Bradford Delong, Marshall Steinbaum). Wydawnictwo Naukowe PWN SA, Warszawa 2018, ss. 633.